

ket lämnade Lottis majestätiskt framburna 4-st. Sanctus och 8-st. Crucifixus. I övrigt upptog programmet Orlando Lassos Improperium samt kompositioner av Goudimel, Prætorius, Laub och Eccard, av den senare hans älskliga tondikter Über's Gebirg och Maria wallt zum Heiligthum, båda sjungna con amore. Föredraget präglades alltigenom av musikalisk högkultur. I fråga om klangen kunde man möjligen anmärka på att tenorstämmans homogenitet här och var lämnade en del övrigt att önska och att en basröst hade benägenhet att framträda mer än vad som kunde

anses tillbörligt. Men så är det ju alltid förenat med risk att låta s. k. solister deltaga i en körstämma.

Körens grundare och dirigent, *Mogens Wöldike*, är värd vår beundran för sin förmåga att sammanhålla och framföra denna utsökta ensemble. Att få musik- och röstbegåvade medmänniskor entusiastmerade för dylika uppgifter tyder på egenskaper lika märkliga som sällsynta hos vår tids körledare. Vi tillönska såväl honom som hans hängivna skara varmt och uppriktigt fortsatt framgång till glädje och uppbyggelse för deras åhörare och — dem själva. *David Åhlén.*

Utställning av kyrklig textil konst i Sverige.

Statens Historiska Museum kommer att under tiden den 5—27 jan. 1929 i Liljevalchs konsthall, Stockholm, anordna en utställning av kyrkliga textilier, såväl historiska som moderna, sammanbragt dels ur museets egna förråd, dels genom lån från kyrkor, offentliga och enskilda samlingar samt, vad angår föremålen från vår egen tid, från de förnämsta svenska, konstnärligt verksamma paramenta-ateljéerna. Av särskild betydelse är, att landets katedraler beredvilligt öppna sina i många fall utomordentligt rika, men blott föga kända skrudkammare, i första hand att nämna Uppsala domkyrka med dess allt från 1200-talet obrutna paramenta-svit.

Sverige har över huvud taget på grund av vissa gynnsamma orsaker lyckan att redan från tidig medeltid och därefter från samtliga följande sekel hava bevarat ett så förvånande stort antal gamla, värdefulla textilier, att det utan överdrift kan sägas, att landet med hänsyn därtill är jämställt med de ledande kulturländerna på kontinenten och att det inom de nordiska länderna intar en ojämförlig rangplats. Det urval, som kommer att visas på utställningen, torde också kunna anses vara fullt representativt därför.

De medeltida textilierna (korkåpor, mässhakar, dalmatikor, mitror, episkopala skor, antependier, bonader, pällar m. m.) fördela sig dels på inom landet självt utförda arbeten, dels på sådana, som

införts från utlandet. Av de förra äro följande särskilt att nämna: bildvävnader med figurkompositioner redan från det 11:e—12:e århundradet, andra vävnader från 1200—1400-talet, gotiska bonader med heraldiska motiv i en för Sverige egendomlig, intarsiaartad teknik samt broderade arbeten av alla slag, ofta anknytta till bestämda ateljéer, som den helige Holmgers praktfulla gravtäckte till cisterciensernunnornas ateljé i Sko och en rad antependiebesättningar m. m. till birgittinernas i Vadstena.

De utländska medeltida paramenta-föremålen förskriva sig från de mest olikartade platser på kontinenten, med vilka Sverige ägde förbindelser. En del av dem stamma redan från romansk tid, andra företräda gotiken i snart sagt alla dess skiftningar. Man möter här broderier av olika arter och ursprung, stammande från franska och italienska, engelska, flamska och tyska verkstäder, ofta av allra största värde för kännedomen om den europeiska textilhistorien. Föremål som den stora sviten av runda besättningsstycken med bibliska kompositioner från en kåpa från Biskopskulla (omkr. 1200) eller Uppsala domkyrka äldsta kåpa utförd i utsökt »opus anglicanum»-teknik (1200-talets slut) — för att blott nämna några exempel — tillhöra över huvud det i sitt slag allra förnämsta, som blivit bevarat i Europa. De stoffer, varpå dessa broderier äro monterade eller som i osmycket

skick blivit använda för den ena eller andra skruden, förskriva sig också från en del av kontinentens ryktbaraste vävericentra: Regensburg, Lucca, Florens o. s. v.

Även minnesmärkena från senare århundraden äro av betydande värde, framför allt de från barocken, en epok, varunder ju Sverige tack vare sina segerrika krig nådde en politisk stormakts ställning och stormännen använde avsevärda summor av sina vunna rikedomar till kyrkornas prydnad. Ej få av arbetena av detta slag äro av en prakt, som än i dag väcker uppseende. De äro utförda såväl inom som utom landet; stofferna äro mestadels italienska, spanska och franska. Av särskilt intresse äro de mångfaldiga östeuropeiska arbeten, som komma att visas, minnen av de svenska fälttågen i Ryssland, Polen m. fl. länder och de därvid inledda förbindelserna: turkiska brokader, turkiska och polska broderier o. s. v.

I Sverige som annorstädes sjönk med tiden, särskilt under loppet av 1800-talet, den forna lysande paramantikens konstnärliga nivå allt mer och mer. Sverige anser sig dock, som bekant, med en viss stolthet kunna säga sig, att den renässansrörelse på detta fält, som utmärkt de se-

naste decennierna, där kommit till uttryck både osedvanligt tidigt — redan på 1880-talet — och med osedvanlig målmedvetenhet. Svenskt konsthantverk har också på detta område särskilt under de senaste 25 åren åstadkommit ett flertal betydande verk, som på utställningen representera institutioner som Handarbetets vänner, Licism, Libraria m. fl. samt enskilda konstnärer.

Föremålen komma att i Konsthallen utställas i miljöer, som särskilt apterats för att framhålla deras egenart. Enstaka kyrkliga interiörer bliva anordnade, begravningsparamentiken samlas i ett om forna tiders sorgespomp erinrande kapell o. s. v.

Som introduktion till kännedom om vad utställningen har att erbjuda anbefalles »Textil skrud i svenska kyrkor från äldre tid till 1900» av Agnes Branting (Stockholm 1920) samt »Medeltida vävnader och broderier i Sverige» av Agnes Branting och Andreas Lindblom, vars första del, omfattande den inhemska tillverkningen, nyligen (1928) är utkommen och anmäles på annat ställe i denna tidskrift.

Kurser och möten.

I.

Kurs i talteknik för präster hölls i Karlstad 22—24 oktober på föranstaltande av Karlstads Stiftsråd. Kursen, som var besökt av 15 huvudsakligen yngre prästmän inom stiftet, leddes kunnigt och inspirerande av komminister Arthur Adell, Stjärnorp.

De knappa tre dagar, kursen pågick, utnyttjades sorgfälligt enligt ett rikt arbetsprogram. Tvenne föredrag höllos av ledaren om »Röstutbildningen i kyrkans tjänst» och »Den liturgiska sångens utförande» samt predikan likaledes av ledaren vid en avslutande andaktsstund i Domkyrkan sista dagen. Övningar i talteknik, gruppviss och individuellt, utgjorde huvuddelen av arbetet, varvid särskilt hänsyn togs till det liturgiska behovet av god artikulation, modulation av rösten och legatoföredrag. Övningsmaterialet hämtades därför ur såväl handboken som psalm- och evangelieböckerna. Den liturgiska sångens elementer belystes med exempel ur Tidegården, som till dels också fick komma till användning vid de morgon- och aftonböner i Domkyrkan, som

omramade arbetet. Härigenom underlättades förståendet av massan, vars olika delar, särskilt litanian och nattvardsmässan, genomgingos jämte begravningsmässan o. a. Även i tonbildning gavs goda råd och, så långt möjligt, individuellt hjälp.

Men icke minst låg vinsten av kursen i de impulser, deltagarna fingo, till vaksamhet vid liturgiskt föredrag i tal eller sång samt aktsamhet om det gudomliga ordet, att icke dess kraft förtunnas genom framförandets bristfällighet. Vi präster behöva sådan hjälp för att icke tyngas ned till slentrian i vårt umgänge med ordet.

Men även Kyrkans tjänare vid orgeln behöva den. Därför vore önskvärt, att kursen kunde upprepas och utvidgas att omfatta även organisterna. A. S. P., som möjliggjort kursen genom att välvilligt för ändamålet ställa ett stipendium till Stiftsrådet förfogande, torde kunna se en uppgift i att stödja sådant arbete även i fortsättningen och i andra stift.

H. H—m.

II.

Sveriges Körförbund, som alltsedan år 1925 anordnat körledarekurser å skilda platser i vårt land, avslutade med den s. k. instruktörskursen i sommar i Ljungkile den första 3-åriga dirigentkursen. Ledare av kursen har varit förbundets förste dirigent, musikdirektör Sven Lizell, som här nedlagt ett lika intresserat som kunigt arbete till körsångens befrämjande. Utbildningstiden har varit 2 veckor varje år.

Att denna nu avslutade första dirigentkursserie blir föremål för ett omnämnande i denna tidskrift, har bl. a. sin grund däri, att den första veckan varje år ägnats åt kyrkomusiken och avslutats med vesper i Ljungs kyrka. Deltagarna ha i regel varit organister (därtill 2 präster), de flesta från Västergötland, vilka med hjälp av sina körer verka icke blott för profan sång utan i icke ringa utsträckning för kyrkomusik och svenskt gudstjänstliv.

Utbildning har givits i dirigering, frase-ring och rytmik, i musikaliska och tonbildning. Vidare instudering av och inlevelse i skilda koralster och stilarter såsom klassisk och modern hymn, liturgisk sång och psalmsång, kyrkomusiken vid högmässa och vesper m. m. Mycken tid och omsorg ägnades icke blott åt instuderingen av de liturgiska partierna, utan jämväl åt psalmerna. Psalmens karaktär och rytm samt versarnas olika innehåll kunna först genom samvetsgrant studium komma till sin rätt. Många körer torde försumma psalm-sångens flitiga övande. Glädjande var, att organisterna framhöllo vikten av att nummerlappen erhöles i god tid. Det klagades över att detta ibland var omöjligt. Prästerna måste behjärta detta billiga krav. Följer man det utmärkta psalmförlag, som

stått intaget i denna tidskrift, kan organisten och kören åtminstone få meddelande om introitus och gradual. En önskan uttrycktes också, att de organister måtte bli allt färre, som äro likgiltiga för att få nummerlappen i tid eller rent av känna sig sårade därav.

Vid vespren bestod kursen själv såväl organister som körledare och liturg. Vi erforo den stora betydelsen av att kören ledes även under psalmsången. Men på landet finnes ej både organist och kantor. Deltagarna ha sedan samverkat i hemförsamlingarna vid högtider, så att kören fått särskild kantor. Härvid har man fått erfara något av det psalmen nämner om: »hur väl det i ditt tempel går».

Den kör, som stått till kursernas disposition, bestod av deltagarna själva samt damröster ur Ljungkile sångkör.

En värdefull insats i dessa kurser har gjorts av domprosten Gustaf Lizell, Uppsala, som föreläst om högmässan och tidegården med särskild hänsyn tagen till vespren.

Det goda resultat, som kurserna ha givit, ha vi i första hand den erfarna och på detta område särskilt skickade kursledaren Sven Lizell att tacka, därefter Sv. Körförbund, som väl på grund av kursdeltagarnas stora intresse och envisa begäran om ny kurs för varje år velat understödja en flerårig kurs. Vad varje kurs givit, ha kursdeltagarna hunnit pröva under ett helt år. För att deltagarna skola kunna undervisa själva i ett så svårt ämne som tonbildning, ha 3 kurser varit av största betydelse. Vi känna, att vi behöva lära mer, vi äro inte färdiga. Stor är vår tacksamhet för vad vi fått.

L. Fridén.

Recensioner.

Något om de rytmiska koralerna av Daniel Rudin, V. D. M., ex. organist och musiklärare. A. V. Carlsons bokförl. A.-B. Pris 1: 25.

Den kyrkomusikaliska utvecklingen i vårt land har efter den nya koralbokens tillkomst mera koncentrerat sig på den gregorianska sången och körsången än på de frågor, som sammanhånga med församlingssångernas musikaliska utgestaltning. Den sistnämnda saken var dock ett ämne, som särskilt var föremål för skarpa meningsutbyten under den tid, som föregick nämnda koralverks tillblivelse. Lika-

som i Tyskland stod här i vårt land en häftig strid, där K. S. V. under prosten Noréns och direktör Moréns auspicier drog i härnad för att åt vår kyrka återbörda de gammalrytmiska koralerna. Nu har visserligen en avspänning inträtt, men den nuvarande koralboken utgör ingalunda en slutgiltig lösning av den stora stridsfrågan, även om den genom att i en del fall upptaga den äldre koralrytmiken i princip erkänt dess berättigande.

Då vi åter påminna om D. Rudins skrift, som utkom år 1909, är det därför, att den ger en på historiska fakta stödd

framställning av den evangeliska koralens utvecklingsgång. Den, som önskar närmare lära känna koralmelodiernas historia, finner här en pålitlig vägledare genom tiderna. I detta billiga häfte bjudes ett utomordentligt historiskt material för anordnandet av koralstunder, avseende att införa våra körer och församlingar i vår psalmsång. Rudins vederhäftiga och av kärlek till saken kännetecknade framställning får icke överlämnas åt glömskan, lika litet som tvenne andra av hans broschyrer: »*Ett sjungande Herrens folk*» (2 uppl. pris 0: 25) och »*Och orgelns användning vid gudstjänsten*» (pris 0: 75), ävenledes utgivna på samma förlag. Hans populära skrifter borde ägas av varje präst, organist och körmedlem, varför de anbefallas till det allra bästa. F. M. A.

Karl Englund: *Bachstudiet*. Klieförlaget. Stockholm 1928. Pris Kr. 2: 50.

Vår skäligen torftiga Bachlitteratur har i höst riktats med nytt bidrag. Några självständiga studier är ej något tal om, förf. inskränker sig till att framlägga den musikhistoriska forskningens resultat och ställa dem rätt oförmedlade vid sidan av varandra.

I Kap. I ger förf. en exposé över de olika värdesättningarna av Bachs konst från skilda tider. Det tog lång tid, innan man tillfullo förmådde fatta vidden och djupet av hans geniala insats som skapande konstnär. Därtill behövdes sek-lernas perspektiv. För den engelske musiksorskaren Charles Burney, som omkring 1770 företog en musikalisk rundresa genom kontinenten i syfte att inventera dess musikaliska tillgångar, var Bach en god kompositör av åtskillig kyrkomusik samt diverse preludier och fugor för orgel och därtill en skicklig orgelspelare. Sedan dess har uppfattningen av Bachs konst ändrats åtskilligt: Burneys vederhäftiga kompositör och skicklige orgelspelare har vuxit ut till en fruktans-

värd Tongigant, en musikalisk Lärofader, hos vilken de största mästare gått i frivillig skola livet ut.

I nästa kap. redogör förf. för de många försök som gjorts att analysera den specifika autentiska Bachstilen. Att fixera den i en allmängiltig formel torde ligga utom möjligheternas gräns, den Bachska musikens djupaste sårmarke låter ej fånga sig i formler och bestämmningar. Mycket redbart och högt förtjänstfullt arbete har här nedlagts av tyska forskare, ehuru här och var (särskilt i Jödes arbete) den tyska abstrakta spekulationen drivits till på en gång komiska och nästan kusliga överdrifter.

Med kapitlet »Symboliken hos Bach» upprullar förf. den stora stridsfrågan, som främst genom Albert Schweitzers Bachmonografi låtit mycket tala om sig: Är Bach enbart absolut eller även deskriptiv musiker? Det är Schweitzers stora förtjänst detta att ha påvisat en ny sida hos Bach: tonmålaren. Må vara att han understundom låtit allt för mycket blanda sig av sin vackra estetiska idé, som han energiskt fasthållit och utifrån vilken han analyserar Bachs vokalverk och koralförspel, hans insats har dock givit ett oanat nytt och fruktbärande innehåll åt Bachstudiet. — Med Bachs ställning i den musikhistoriska utvecklingen avslutas den egentliga framställningen.

Det är som vi sett intet självständigt arbete, »Bachstudiet». Det bär en nästan helt och hållet refererande prägel. Men därigenom ägnar det sig väl som en första introduktion i den store Thomaskantorns livsgärning och de många problem, som sammanhånga därmed. Det är en ypperlig studiehandbok i ämnet Bach och väcker intresset och visar vägen för fortsatta studier. Hårtill bidraga förträffligt de vederhäftiga litteraturhänvisningarna, som förf. meddelat i slutet av boken.

T. A.—d.

Ett slutord.

Svar till Docenten Moberg och Komminister Adell.

Red. har mottagit följande svar på det i oktobernumret införda replikskiftet, med begäran om införande.

Vad jag med mitt inlägg i denna tidnings Oktobernummer ville ha fram, var endast detta: det finns faktiskt understundom en religiös innerlighet i de utomkyrkliga sångerna, som icke torde vara utan sitt värde även i en kyrklig försam-

lingssång. Jag ville säga: tag det bästa i den fria andliga sången, den religiösa innerligheten, införliva det med den svenska kyrkokoralen, och kyrkan har icke gjort någon förlust. Om Doc. Moberg ett ögonblick skulle misstänkt mig för att vilja införa frikyrklig församlingssång i svenska kyrkan, ber jag få påpeka, att detta naturligtvis icke varit min avsikt. — Att här gå in på sakens musikhisto-

riska sammanhang anser jag icke behöf-
ligt, även om jag icke helt saknar musik-
historiska kunskaper. — Någon uppmaning
att visa »pietet» för den frikyrkliga
församlingssången vet jag mig icke ha
riktat till Doc. Moberg, men väl en all-
män *vädjan* till förståelse för sådana
kyrkomusikaliska riktningar, som kanske
icke alltid ligga ens hjärta närmast. —
Gent emot Doc. M:s påstående, att de
frikyrkliga skulle ha »ratat den Lutherska
koralen», tror jag icke, att en sådan *av-
sikt* har förefunnits; fastmer har det väl
varit så, att den Lutherska koralen icke
utan vidare varit det bästa musikaliska
uttrycksmedlet för de friare andliga rö-
relser, som uppstodo i mitten av förra
århundradet. — I fråga om den rent
mindervärdiga andliga sången, t. ex.
Frälsningsarméns, är jag *naturligtvis*
överens med Doc. M.; den är ovärdig en

kristen församling. — Jag har i själva
verket mycket starka krav på kyrklig stil
i tempelsången, men jag sätter kravet på
inre sanning *högre*. — Doc. M:s antydan,
att jag ej skulle kunna bedöma, »vad som
skiljer en god melodi från en dålig» ber
jag vördsamt få tillbakavisa; det kan f. ö.
icke »läras», endast intuitivt förnimmas.

Till Komminister Adell ber jag få
säga: jag har icke påstått, att riktningen
mot en strängare stil» o. s. v. absolut
måste innebära en fara för det andliga
livet inom kyrkan. Däremot har jag i
frågeform uttryckt en *farhåga*, att mycket
sysslande med yttre former skulle *kunna*
äventyra kyrkans andliga livskraft. Att
av denna *fråga* vilja utläsa »en dom över
en samtida rörelse» är kanske icke fullt
berättigat. Härmed nedlägger jag pennan
i denna sak.

Jacob Nyvall.

Meddelanden.

Regeringen och kantorsfrågan. På
grund av förfrågningar från läsekretsen
har redaktionen hos ecklesiastikministern
begärt ett uttalande, huruvida statsrådet
vore betänkt att inom den närmaste tiden
vidtaga några åtgärder i anledning av
Kyrkomötets skrivelse om överarbetning
av förslaget till lag för kantorer. Stats-
rådet har emellertid meddelat, att han
ännu icke haft tillfälle att taga ställning
till frågan.

Anslag av lotterimedel. Samarbets-
kommittén mellan Kyrkosångens Vänners
Centralkommitté, Sveriges Organist- och
Kantorsförenings Centralstyrelse och Sve-
riges Kyrkosångsförbunds Centralråd hade
i våras ingått till Kgl. Maj:t med begäran
om bidrag av lotterimedel. Vid sista ut-
delning har kommittén tilldelats en summa
av 20,000 kr.

Striden kring Viklaumadonnan. Som
bekant har det väckt stor uppmärksamhet
landet runt och stor opposition på Got-
land, att Statens historiska museum inköpt
den riksbekanta madonnabilden från Vik-
lau kyrka. Bl. a. kom saken upp vid Got-
lands landstings sammanträde, och lands-
hövding A. E. Rodhe vände sig till riks-
antikvarien med begäran, att denne måtte
verka för återgång av köpet eller för ma-
donnans deponerande i original i Gotlands
fornsal. I sitt svar avböjer emellertid riks-
antikvarien detta:

Här föreligger utan tvivel, framhåller
riksantikvarien, ett av de fall, där ett riks-
intresse bör gå före ett bygdeintresse. Att

Viklau-madonnan, denna för vår äldre
medeltida konsthistoria så betydelsefulla
hörnsten, hör till dem, som ha större be-
tydelse i landets centralmuseum för kyrk-
lig konst än i sin kyrka, står för riksanti-
kvarien fullt klart. Att bilden under de
senaste århundradena skulle ha spelat nå-
gon roll för församlingens andaktsliv, torde
med visshet kunna förnekas. Den har helt
visst för församlingen varit en kuriositet,
låt vara en framstående sådan. Det var
detta förhållande, som för honom var hu-
vudskälet för att till Statens historiska mu-
seum söka förvärva Viklau-madonnan.

Det av riksantikvarien anförda skälet,
att bilden ej skulle ha spelat någon roll
för församlingens andaktsliv, synes oss
både svagt och till sina konsekvenser be-
tänkligt. Det torde vara fullständigt omöj-
ligt för riksantikvarien eller för vem annan
som helst att förete bevis för påståenden
av denna art. Vill man anförda ett sådant
påstående såsom ursäkt för våra kyrkors
länsande på de värdefullare inventarierna,
så torde vi svärigen kunna freda något
enda äldre konstverk: om vilket av dessa
skulle vi kunna bevisa, att de spelat en
roll i församlingens andaktsliv? Och ha
ej de alla värdefullaste och dyrbaraste av
dessa spelat någon roll, huru skulle då de
mindre värdefulla kunnat göra det? Det
måste alltså hävdas, att det av riksanti-
kvarien här såsom stöd för den ur museisyn-
punkt törhända kloka åtgärden anförda
obestyrkta påståendet, för till konsekven-
ser, inför vilka man måste hesitera och
inför vilka säkerligen riksantikvarien själv

ryggar tillbaka. Visst är, att ett hänsynslöst fullföljande av den med detta påstående motiverade åtgärden, som skulle betyda ett renrakande av våra kyrkor på värdefullare inventarier till museernas förmån, icke skulle vara utan ett ödesdigert inflytande på församlingarnas andaktsliv.

A. A.

Finlands svenska kantor-organistförenings styrelse sammanträdde den 19 sept. Därvid behandlades bl. a. ett vid föreningsmötet i juni uttalat önskemål om att kantor-organistkåren framdeles bleve representerad vid kyrkomötena. Enär styrelsen av nämnda möte fått i uppdrag att framföra önskemålet till höstens kyrkomöte, beslöts att detta borde göras aningen genom en särskild hänvändelse genom en av kyrkomötets representanter, eller för den händelse den finska föreningen vidtagit åtgärder i samma syftemål, i samråd med denna. Som motivering framhölls, att Finlands kyrkofolk icke kan anses vara i sin helhet representerat vid kyrkomötena, så länge en av kyrkans egna tjänstemannakårer helt och hållet saknas, och borde förty kyrkomusikerna beredas tillfälle att taga del i de kyrkomusiken rörande ärenden, som behandlas vid kyrkomötena (synpunkten och motiveringen synas kunna gälla även för svenska förhållanden. Red. anm.).

Det Finska Kyrkosångsutskottet. Det av Finlands svenska kantor- och orgelnistförbund och Förbundet för svenskt församlingsarbete tillsatta kyrkosångsutskottet hade konstituerande sammanträde i Helsingfors den 19 sept. Till ordförande för utskottet valdes härvid kyrkoh. dr G. Moliis-Mellberg och till sekreterare dir. Gustaf Pettersson. Övriga medlemmar äro: prosten Karl Olander, Nagu, pastor O. Liljeqvist, Borgå, musikdirektör Elis Mårtensson, Helsingfors, kantor Sune Carlsson, Hangö, kantor O. Lillhannus, Pörtom, kantor F. Andersson, Lovisa, och lärare Elis Johansson, Jakobstad.

Utskottet beslöt att antaga namnet Finlands Svenska Kyrkosångsutskott.

Mötet diskuterade riktlinjerna för utskottets verksamhet. Detta borde få till stånd samarbete mellan landets svenska kyrkokörer resp. arrangörer av de lokala kyrkosångsfesterna. Jämväl ålåde det utskottet att, då tidpunkten härför är inne, taga initiativ till och del i förberedelserna för den första allmänna svenska kyrkosångsfesten i landet. Behovet av lämplig kyrkokörlitteratur gör sig starkt gällande och då stor brist på lätt tillgänglig körlitteratur råder, borde utskottet gå i författ-

ning om dess avhjälpande. Behovet av ett kyrkomusikbibliotek berördes vid diskussionen. I övrigt bör utskottet väcka nya initiativ i kyrkosångfrågor av varje slag samt verka för kyrkosångssträvandenas befrämjande. Den förhoppningen uttalades, att landets svenska religiösa tidningar ville upplåta sina spalter för skrivelser i dessa frågor.

Samtidigt som man enhälligt omfattade den åsikten, att utskottets verksamhet borde vara så självständig som möjligt, ansågs ett flertal av utskottets uppgifter motivera en närmare precisering av dess ställning såväl utåt som till de bägge uppdragsgivande förbunden. Åt herrar Moliis-Mellberg och Pettersson uppdrogs att till nästa möte inkomma med förslag angående organiserandet av utskottets verksamhet.

Utskottet beslöt göra en hänvändelse till det snart stundande kyrkomötet att under detsamma få föranstalta en demonstration av de melodier, vilka utarbetats för det föreslagna tillägget till den nuvarande svenska psalmboken.

Vidare beslöts att i samråd med arrangörerna av de olika kyrkosångsfester, som komma att hållas i landet nästa sommar, utarbета ett gemensamt sångfestprogram samt gå i författning om dess tryckande. Åt herr Gustav Pettersson överlämnades att utarbета ett programförslag och snarast möjligt översända det till vederbörande arrangörer.

Musikbilagan, som skulle åtföljt detta nummer, måste på grund av omständigheter, över vilka Red. ej har rätt, sparas till det första numret av nästa årgång. Den utgöres av den Bachska sättningen till körkoralen: »Nun lob, mein Seel, den Herren», ur hans nyårsaftonskantat: »Gottlob, nun geht das Jahr zu Ende». Kompositionen är, liksom redan tidigare i Hymnariets andra del, anpassad till de Wallinska orden i sv. psb. 1: 7. Musikbilagan skall kunna erhållas från förlaget till ett pris av 40 öre per ex. Samtidigt påpekas, att koralen finnes utgiven av Arnold Mendelssohn för kör, orkester och orgel å Bertelsmanns förlag, Gütersloh. Fullständigt partitur kostar 3 mark, klaverutdrag 1: 50 och orkesterstämmor 0: 30.

Vimmerby kyrkokör firade advents-söndagen sitt 20-årsjubileum med en stämningsfull och värdig högtidlighet i folkskolesalen, vartill bl. a. inbjudits även förutvarande medlemmar av kören, som flyttat till andra orter. Överlärare I. Ångquist, körens grundare och mångårige ledare, uppläste 20-årsredogörelsen. Bland de nuvarande medlemmarna finnas ännu 7 av dem, som voro med vid körens bil-

dande. Kontraktsposten Höglander tackade kören för dess medverkande till höjande av gudstjänsterna i kyrkan. För överlärare Ångquist talade, likasom för den nuvarande ledaren, kantor Ebbe Ångquist.

Norrköpings S:t Olai kyrkokör firade den 9 december sitt 40-årsjubileum. Vi återkomma med utförligare referat.

Den svenska storhetstidens koralpsalmbok, 1695—97 års koralpsalmbok, skall utgivas i nytryck av fil. lic. Nat. Fransén med fyrstämig sättning från Samtidens Förlag, Stockholm.

Samuel Scheidts samlade musikaliska verk. Ytterligare ett stort samlingsverk planeras nu i och med utgivandet av en Gesamtausgabe der musikalischen Werke von Samuel Scheidt på Ugrinoförlaget, Hamburg. Samlingen skall omfatta 15 band till subscriptionspris av Rm. 7:50.

På grund av bristande utrymme måste en del artiklar stå över till nästa nummer, bl. a. »Erfarenheter från bruket av »koraler» till Nya psalmer» samt referat av Kyrkomusikdagar i Helsingfors.

En kapellorgel, orgelharmonium, önskas köpa. Minst sex stämmor, två manualer och pedal, helst av svensk tillverkning. Svar sändas till redaktionen, adress: Stjärnorp.

Utmärkelser. K. M:t har den 10 dec. utnämnt till ledamot i andliga ståndet av Nordstjärneorden kyrkoherden F. M. Allard, Örtomta, och till riddare av Vasorden domkyrkoorganisten, musikdir. Ragnar Darell, Linköping.

Kantorsval. Till kantorer vid förenade tjänster ha valts: i Hassela G. Hallberg, Bjurholm, och i Segerstad E. Eriksson, Hökhuvud.

Sammanträden.

Kyrkosångens Vänners Centralkommitté sammanträder i Stockholm å Sancta Clara kyrksal tisdagen den 8 januari 1929 med början kl. 2 e. m. samt ev. onsdagen den 9, under ordförandeskap av professor G. Aulén, Lund. Utom löpande ärenden och från förra årsmötet bordlagda ärenden (bl. a. utgivande av koralpsalmbok och användande av koralerna till nya psalmerna) förekomma frågor angående beviljade lotterimedel, kollektfrågan och Centralkommittén, samarbetet mellan K. S. V. och Kyrkosångsförbundet, 7:e allmänna svenska kyrkosångsmötet i Örebro 1930, utgivandet av Breviarium Linco-pense, önskemål i fråga om Missalets revision.

Offentligt föredrag hålles tisdagen den 8 jan. kl. 8 e. m. av professor Aulén över ämnet: Svensk Kyrkomusik, varjämte tid skall beredas till besök å den pågående utställningen av kyrklig textil konst.

Sveriges Kyrkosångsförbunds Centralråd sammanträder likaledes å Sancta Cla-

ras kyrksal måndagen den 7 januari 1929 kl. 11 f. m. och ev. tisdagen den 8, varvid utom löpande ärenden förekomma frågor angående det 7:e allmänna svenska kyrkosångsmötet i Örebro 1930, anordnande av Kyrkosångens dag (bordlagt ärende från förra årsmötet), fortsatta instruktionskurser m. m. De av Centralrådets medlemmar, som kunna infinna sig till söndagen den 6 — trettendedagen —, komma att beredas tillfälle att närvara vid musikgudstjänsten i Engelbrektskyrkan kl. 6 e. m., varvid Bachs Juloratorium utföres.

Sveriges allmänna Organist- och Kantorsförenings Centralstyrelse sammanträder under ordförandeskap av musikdirektör Svante Sjöberg å Musikaliska Akademien i Stockholm den 3 och 4 januari 1929, varvid bl. a. behandlas utom löpande ärenden (bl. a. avslutande av Centralstyrelsevalet) de till stiftsföreningarna utsända frågorna angående de mindervärdiga melodierna i koralboken.

Från stift.

Linköpings stift. Motala Kyrka: Adventss.: Konsert av Motala kyrkokör; program: O. Olsson: Advent, Franck: Kom Helge Ande, Klein: Kläd dig i helighet, Cederwall: Det är en kostelig ting, Olsson: Den signade dag, N. Kjellberg: På alla

helgons dag, samt Mendelssohn: Recitativ, Terzett och Kör ur oratoriet Kristus. (Solister: fru Weiss, komminister Gustafsson, pastor L. Larsson, herr H. Andersson; vid pianot: herr Th. Kjellberg.) Orgel: J. S. Bach: Två koralförspel: Vom Himmel

hoch och In dulci jubilo samt Lindberg: Sonat, g moll, I. Vid orgeln musikdirektör N. Kjellberg, tillika dirigent.

Strängnäs stift. Ringkarleby kyrka. Sånggudstjänst firades den 30 september, varvid kollekt upptogs till understödjande av Strängnäs stifts kyrkosångsförbund. Medverkande voro: kyrkoherde I. Jäder-

lund (predikant och liturg), organisten G. Jäderlund (dirigent, solist och vid orgeln) samt kyrkokören. Bland annat utfördes: G. Wennerberg: Davids 139 psalm, för solo, kör och orgel (kören a capella); J. S. Bach: Koral ur Mattheusp passionen: Min själ, ditt hopp till Herren; I. Widéen: Åra vare Fadren och Sonen; orgelpostludium: J. S. Bach: Toccata och fuga i d-moll.

Inför tidskriftens fjärde årgång.

Det är Red. en stor glädje att kunna meddela, att de ekonomiska svårigheter för Tidskriftens fortsatta bestånd, vilka omnämndes i föregående nummer, hava kunnat övervinnas och att Tidskriftens fortsatta utgivande är tryggt för nästa år. På samma gång vi bringa detta meddelande, önska vi ock betygga vår tacksamhet till dem, som gjort detta möjligt, och synnerligast gäller denna vår tacksamhet C. W. K. Gleerups förlag.

Samtidigt våga vi dock — inför den nya årgången — vädja till våra läsare, att de ville kraftigt medverka till att stärka Tidskriftens ställning genom att väcka intresse för den och för dess spridning. Om var och en av våra nuvarande läsare ville — genom att visa Tidskriften för någon av sina vänner och kolleger — vinna allenast en ny prenumerant, vore vi försäkrade om Tidskriftens fortsatta bestånd jämväl för kommande år.

Angående Tidskriftens program behöver förvisso ej mycket ordas. Det är våra läsare väl känt. Vårt arbete skall under den stundande fjärde årgången fullföljas efter samma riktlinjer som hittills, till vårnande och höjande av gudstjänstlivet inom vår svenska Kyrka. Vi hava därvid försäkrat oss om fortsatt medarbetarskap av de författare, som hittills troget stått vid Redaktionen sida.

Samtidigt skola vi söka vidmakthålla och utvidga förbindelserna med grannländerna. Från Finlands Kyrka skola vi i januarinumret bjuda en skildring av Psalmboksfrågans behandling vid kyrkomötet i Finland, författad av kyrkoherden, dr. G. Moliis-Mellberg, Helsingfors. Mag. art. Mogens Wöldike, Köpenhamn, har utlovat en artikel om Thomas Laub. Striden om den engelska handboksrevisionen skall belysas av en engelsk kyrkoman.

Redaktionen kommer att äga samma sammansättning som hittills, dock att amanuensen Bengt Cnattingius, Linköping, inträder såsom representant för kyrkokonsten.

Tidskriftens pris blir som hittills kr. 4: 50 per år. Den kan erhållas å posten, direkt från förlaget eller genom bokhandeln. Bekvämast är prenumerationen å posten, varigenom abonnenten snabbast erhåller sitt exemplar.

Redaktionen.

Lunds stift. Lunds Domkyrka. Domkyrkans 21:a musikafton hölls den 8 okt.; medverkande: univ.-kapellmästare Gerhard Lundqvist (violin); organisten dir. Yngve Norén, Malmö-Limhamn (orgel); domkapellmästare Pr. Nodermann (ackompanjement). Program: Christian Cappelen (1845—1916; norsk organist): Fantasi över koralen »Lobet den Herren, den mächtige König» (Hæffnermelodien 383); L. v. Beethoven (1770—1827): Larghetto ur Violinkonserten op. 61; Wilhelm Heintze (1849—1895): Prière ur Orgel-Suite; J. S. Bach: Preludium ur Solosonaten för violin i g-moll; W. Heintze: Final ur orgelsuiten; Max Reger (1873—1916): Largo för violin och orgel ur suite op. 93. — Vid Domkyrkans 22:a musikafton den 22 okt. (medverkande: Lunds Studentsångförening under ledning av tullkontrollör E. Gagner; dr. Y. Plym-Forshell, solosång; dr. P. Nodermann, vid orgeln) utfördes följande: 1) Wennerberg: Hymn; Bortniansky: Israels herde; Otto Lindblad: Stridsbön; Selma Palmgren: Dartulas gravsång; 2) Brahms: Denn es gehet dem Menschen; Brahms: O Tod, wie bitter bist du; 3) Otto Olsson: Dalvisa; Alfred Berg: Aftonen; Ivar Widéen: Godnatt; W. Sten-

hammar: Sverige. — Den 5 nov. höll Palestrinakören under mag. Mogens Völdikes ledning konsert efter följande program: Palestrina († 1594): Kyrie och Credo ur Marcellusmässan; Clemens non Papa (1500—1558): Vox in Rama; Orlando di Lasso (1522—1595): Improperium; Palestrina: Vox dilecti mei; Claude Goudimel († 1572): Hører til, I høje Himle (4-st. sättnig av äldre fransk melodi; melodin i tenoren); Michael Praetorius (1571—1621): En Rose saa jeg skyde (julsång från medeltiden i 4-st. sättnig); okänd dansk kompositör: Jeg saa to dejlig' Rose staa (4-st. sättnig 1612 av en gammal dansk folkvisemelodi); Thomas Laub (1852—1927): Sov sødt, Barnlille; Johannes Eccard (1553—1611): Über's Gebirg; Eccard: Maria wallt zum Heiligthum; Antonio Lotti (1667—1740): Sanctus (4-st.) och Crucifixus (8-st.).

Malmö S:t Petri kyrka: Konsert av Palestrinakören den 29 okt. (under orgelmedverkan av dir. Axel Boberg); program = i Lunds domkyrka den 5 nov. (utom Palestrina, Kyrie), varjämte tillkom: Johann Pachelbel: Ciaconna d-moll; Georg Muffat: Toccata sexta F-dur.

Ledigförklarade kyrkomusikertjänster.

A) Enbart kyrkliga tjänster:

Kantorstjänsten i *S:a Clara* förs., Stockholm, sökes senast den 27 dec.

Klockare-, organist- och kantorsbefattn. i *Fosie* och *Lockarps* förs., Malm. l., sökes före 5 jan. (adr. Fosieby). Endast för manliga sökande. Lön: 1,600 kr. jämte 300 kr. såsom ledare av kyrkokör, samt avk. av 2½ tunnld kyrkojord.

Klockare-, kantors- och organistbefattn. i *Bräkne-Hoby* förs., Blek. l., sökes före 16 jan. Lön: avk. av klockarebostället (f. n. minst 2,500 kr. + ved) samt 750 kr. kontant. Endast för manliga sökande.

B) Förenade med folkskolläraretjänst:

I *N. Härene*, Skarab. l., sökes före 19 dec. (adr. Bronäs). Endast för manliga sökande. Skolform C1; forts.-skola. Klock.-lön 700 kr.

I *Dagsås*, Hall. l., sökes före 4 jan. (adr. Risen). Klock.-, org.- o. kyrkosångarelön 500 kr.

I *Haverö*, Vnorrl. l., sökes för fyllande av ofullst. förslag före 8 jan. (adr. HaverövalLEN). Skolform B2; klock.- o. org.-lön 600 kr.

I *Östergarn*, Gotl. l., sökes före 9 jan. (adr. Katthammarvik). Skolform B2; klock.-lön 300 kr. (förs. anskaffar och avlönar substitut).

I *Näshult*, Jönk. l., sökes senast 19 jan. Skolform B2; forts.-skola. Org.- o. klock.-lön 700 kr. + ev. 100 kr. för inövande av kyrkokör.

I *Björketorp*, Älvsb. l., sökes före 22 jan. (adr. Bollebygd). Skolform B1; forts.-skola (framdeles även slöjd). Org.- o. klock.-lön 600 kr. samt 1929 dyrtidstill. 200 kr. Vikariat för vårterm. sökes senast 12 jan.